

KARYERANI RIVOJLANTIRISH

Rishton tuman 2-son Politexnikumi

Biznes asoslari fani o'qituvchisi

Nazirova Ozodxon Farhodovna

Email. nazirovaozoda5@gmail.com

ANNOTATSIYA Ushbu ilmiy maqola "Karyerani rivojlantirish" mavzusini keng yoritadi va karyera rivojlanishining nazariy asoslarini hamda amaliy jihatlarini ko'rib chiqadi. Karyera rivojlanishi, individning professional va shaxsiy o'sishiga olib keladigan jarayon sifatida ta'riflanadi. Maqolada karyera rivojlanishiga ta'sir qiluvchi asosiy omillar, jumladan, ta'lim, malaka, shaxsiy xususiyatlar, tarmoqlar va aloqalar, shuningdek, ish bozorining o'zgaruvchan sharoitlariga moslashish qobiliyati muhokama qilinadi. Karyera rivojlanishining samarali strategiyalari, maqsadlarni belgilash, yangi malakalarni o'rganish, mentorlik tizimlaridan foydalanish va to'siqlarga qarshi kurashish bo'yicha yo'l-yo'riqlar taqdim etiladi. Maqola karyera rivojlanishining amaliy jihatlarini yoritishda, har bir individning o'z karyera yo'lini tanlashda, o'z maqsadlariga erishish uchun zarur strategiyalarni ishlab chiqishga yordam beradi.

Kalit so'zlar Karyera, mentorlik, rivojlanish, aloqa, tizimlar, strategiyalar;

ANNOTATION This scientific article broadly covers the topic of "Career Development" and examines the theoretical foundations and practical aspects of career development. Career development is defined as a process that leads to the professional and personal growth of an individual. The article discusses the main factors that influence career development, including education, skills, personal characteristics, networks and connections, as well as the ability to adapt to changing labor market conditions. Effective career development strategies are provided, including guidance on setting goals, learning new skills, using mentoring systems, and overcoming

obstacles. The article will help each individual choose their own career path and develop the necessary strategies to achieve their goals.

Key words Career, mentoring, development, communication, systems, strategies;

KIRISH Karyera rivojlanishi, insonning professional va shaxsiy hayotidagi eng muhim bosqichlardan biridir. Bu jarayon nafaqat ish joyida yuqori lavozimlarga ko'tarilish yoki moliyaviy daromadning oshishi, balki individuallarning o'zini anglash, ijtimoiy maqsadlarga erishish va shaxsiy o'sishidir. Karyera rivojlanishini anglash, uning maqsadlari va strategiyalarini o'rganish nafaqat individual darajada, balki jamiyat va iqtisodiyot miqyosida ham katta ahamiyatga ega. Globalizatsiya, texnologik rivojlanish va ijtimoiy o'zgarishlar karyera o'sishiga yangi imkoniyatlar va shu bilan birga yangi chaqiriqlarni ham taqdim etadi.

1-rasm. Karyera rivojlantrish uchun seminar treninglar

Zamonaviy ish bozori tez o'zgarib bormoqda, bunda raqamli texnologiyalar, avtomatizatsiya va sun'iy intellekt kabi yangi innovatsiyalar ishtirokchilarning

malakalari va kompetentsiyalariga bo‘lgan talabni yuqori darajaga ko‘taradi. Shu bilan birga, karyera yo‘lidagi muvaffaqiyat faqatgina bilim va malakaga emas, balki shaxsning motivatsiyasi, ijtimoiy ko‘nikmalari, va o‘ziga bo‘lgan ishonchiga ham bog‘liq. Boshqacha aytganda, karyera rivojlanishi — bu uzluksiz jarayon bo‘lib, unda nafaqat tashqi sharoitlar, balki shaxsiy o‘zgarishlar, qarorlar va harakatlar muhim rol o‘ynaydi. Karyera rivojlanishini ko‘p holatlarda faqat yirik kompaniyalar va tashkilotlar kontekstida ko‘rish mumkin bo‘lsa-da, bu jarayon har bir inson uchun individual va xos bo‘ladi. Har bir insonning o‘z maqsadlari, qadriyatlari va hayotiy yo‘llari mavjud, va ularning har biri o‘z karyerasida turli bosqichlardan o‘tib, o‘z yutuqlarini qo‘lga kiritadi. Karyera rivojlanishining yuqori samarali strategiyalari nafaqat ish faoliyatidagi muvaffaqiyatlarni ta‘minlashga, balki shaxsning o‘zligini anglash va hayotdan to‘liq qoniqish olishiga ham yordam beradi.

2-rasm. Karyera rivojlantrish uchun jamoaviy fikr almashishlar

Bugungi kunda, karyera rivojlanishi faqatgina kasbiy o'sishdan iborat emas, balki shaxsiy hayotda ham muhim rol o'ynaydi. Kasbiy maqsadlar bilan birga, sog'liqni saqlash, oilaviy munosabatlar va umumiy farovonlikni hisobga olish zarur. Shuningdek, ish va shaxsiy hayotning muvozanatli integratsiyasi ham karyera muvaffaqiyatiga ta'sir etuvchi asosiy omillardan biridir. Insonlar hayot davomida karyera yo'lida duch keladigan qiyinchiliklar, imkoni bo'lmagan resurslar va noaniqliklar bilan kurashishning samarali usullarini ishlab chiqishlari kerak. Ushbu maqola karyera rivojlanishining mohiyati, asosiy tushunchalari, unga ta'sir qiluvchi omillar va muvaffaqiyatli rivojlanish strategiyalarini yoritadi. Karyera rivojlanishi haqida tushuncha va nazariy bilimlarni o'rganish, har bir insonning o'z karyera yo'lini tanlashda va maqsadlariga erishishda muhim ahamiyatga ega bo'ladi. Maqsadli va izchil ravishda rivojlanish, shaxsning o'zini ijtimoiy va professional darajada eng yuqori natijalarga olib kelishiga yordam beradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI VA NATIJALARI

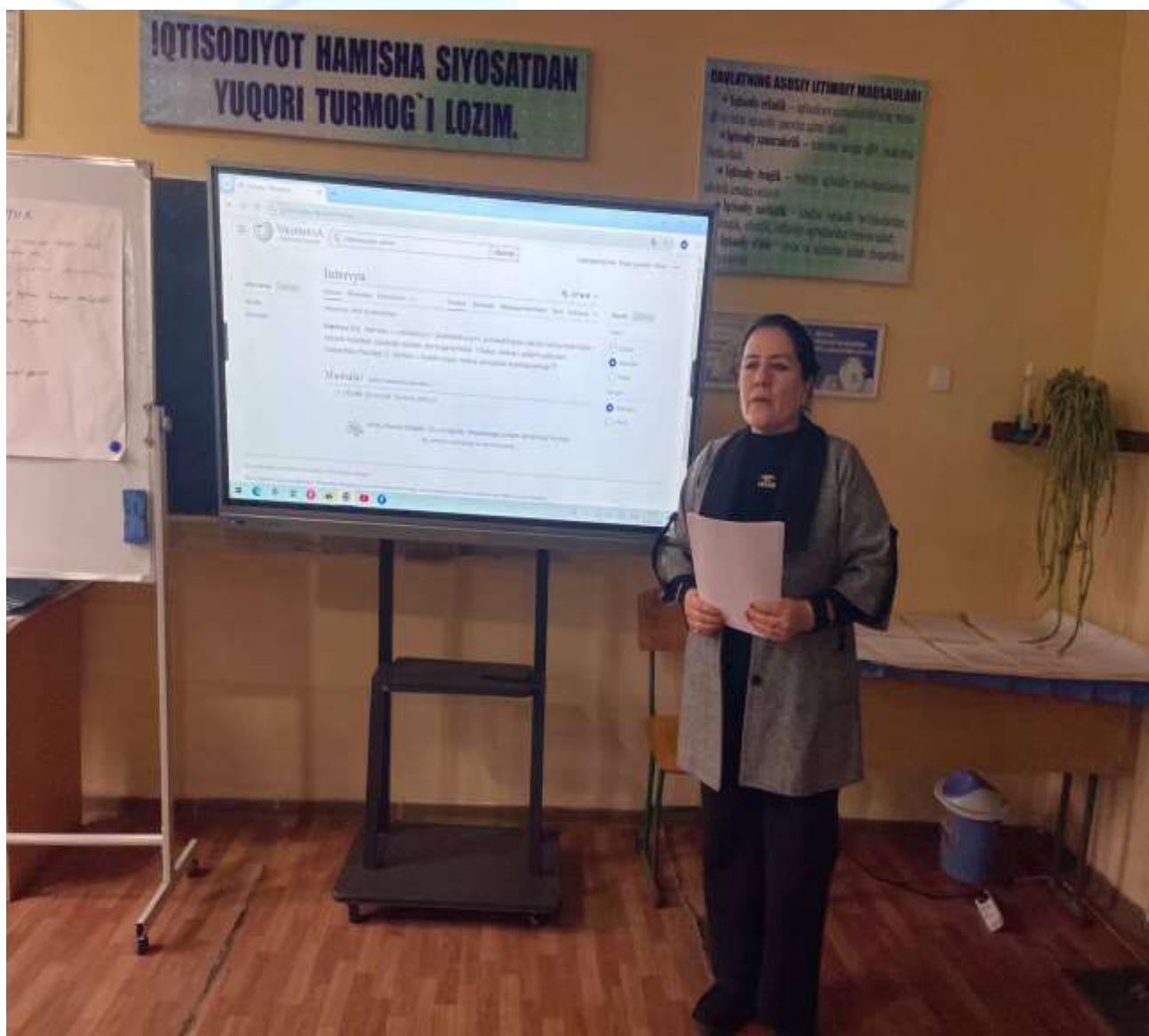
Karyera rivojlanishining asosiy kontseptsiyalar. Karyera rivojlanishi, asosan, individuellarning o'zlarining professional maqsadlariga erishish jarayoni sifatida tushuniladi. Bu jarayon nafaqat malakali ishchi kuchini yaratish, balki shaxsning hayotiy qoniqishi, o'ziga bo'lgan ishonchi va ruhiy holatiga ta'sir etadigan omil ham hisoblanadi. Karyera rivojlanishini ko'proq ikkita asosiy komponentga bo'lish mumkin: vertikal va gorizontaal rivojlanish. Vertikal rivojlanish — bu individualning yuqori lavozimga o'tishi, gorizontaal rivojlanish esa yangi ko'nikmalarni o'rganish va yangi sohalarga kengayishdir.

Karyera rivojlanishiga ta'sir qiluvchi omillar

Ta'lim va bilimlar. Karyeraning muvaffaqiyatli rivojlanishi ta'lim darajasi va mutaxassislikka aloqador bo'lgan bilimlarga bog'liq. Karyera davomida doimiy ravishda yangi bilimlar va malakalar olish, o'zgaruvchan ish sharoitlariga moslashish

zarur. Muntazam ravishda professional treninglar, seminarlar va kurslar o'tkazish, individualning muvaffaqiyatli rivojlanishiga yordam beradi.

Tajriba va malaka. Har bir karyera yo'lining boshlanishi o'zaro bog'liq bo'lgan tajriba va malakaga bog'liq. Malaka orttirish orqali, biror sohada ilg'or natijalarga erishish va yuqori lavozimlarni egallash mumkin. Tajriba va malaka karyera rivojlanishining mustahkam asosi bo'lib, ish tajribasini oshirish, yangi ko'nikmalarni egallash va qat'iyatlilik bu jarayonda muhim o'rin tutadi.

3-rasm. Karyera rivojlanishining asosiy kontseptsiyalarbilan tanishtirish.

Shaxsiy xususiyatlar va qobiliyatlar. Karyera rivojlanishiga ta'sir etuvchi yana bir muhim omil shaxsiy xususiyatlardir. O'zgaruvchan ish sharoitida muvaffaqiyatli

bo'lish uchun yuqori darajada kommunikatsiya, mas'uliyat va boshqaruv qobiliyatlari zarur. Motivatsiya va o'z maqsadlariga erishishdagi qat'iyat ham karyera rivojlanishining ajralmas qismidir.

Tarmoq va aloqalar. Tarmoq yaratish va ijtimoiy aloqalar, karyera rivojlanishining muhim tarkibiy qismlaridan biridir. Muloqot va o'zaro aloqalar orqali yangi imkoniyatlar, loyihalar va o'rganish imkoniyatlari yaratish mumkin. Shuningdek, tarmoq orqali o'rganilgan tajriba va maslahatlar, karyera rivojlanishiga katta hissa qo'shadi.

Karyera rivojlanish strategiyalari

Maqsadlar belgilash. Karyera rivojlanishida birinchi qadam sifatida aniq va real maqsadlar qo'yish zarur. Maqsadlar aniq, o'lchab bo'ladigan va vaqt bilan chegaralangan bo'lishi kerak. Maqsadga erishish uchun aniq reja tuzish va bu rejaning bajarilishini nazorat qilish muvaffaqiyatli karyera yo'lining garovi hisoblanadi.

Moslashuvchanlik va yangi malakalar. Ish bozoridagi tez o'zgarishlar karyera rivojlanishiga doimiy ravishda moslashishni talab qiladi. Yangi texnologiyalarni o'rganish, raqamli ko'nikmalarni egallash va yangi sohaga kirish karyera o'sishiga ta'sir qiladi. Shuningdek, yangi mutaxassisliklarni o'rganish ham karyera rivojlanishining ajralmas qismi hisoblanadi.

Mentorlik va murabiylik (coaching). Mentorlar yoki coachlar bilan ishlash, karyera yo'lining samarali rivojlanishini ta'minlaydi. Mentorlik tizimi, tajriba va maslahatlar orqali yangi professional ko'nikmalarni o'rganishga yordam beradi. Karyera masalalarida tajribali rahbar yoki mutaxassislarning yo'riqlari individualga aniq va samarali yo'l-yo'riq beradi.

Karyeraga to'siqlar. Karyera rivojlanishiga ta'sir etuvchi ba'zi to'siqlar mavjud. Masalan, ish joyida mavjud bo'lgan diskriminatsiya, gender tengsizligi yoki ijtimoiy omillar karyera o'sishini cheklashi mumkin. Bundan tashqari, o'zini rivojlantirish va yangi ko'nikmalarni egallashda yuzaga keladigan noaniqlik va motivatsiya yetishmovchiligi ham karyera yo'lida qiyinchiliklar tug'dirishi mumkin. O'zgaruvchan

iqtisodiy sharoitlar va bozor talablaridagi o'zgarishlar karyera rivojlanishining sekinlashishiga sabab bo'lishi mumkin.

XULOSA VA TAKLIFLAR Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki Karyera rivojlanishi — bu individuallarning o'z maqsadlariga erishish jarayonida duch keladigan qiyinchiliklar va muvaffaqiyatlarning kombinatsiyasi bo'lib, u nafaqat professional sohada, balki shaxsiy hayotda ham ulkan ahamiyatga ega. Ushbu jarayonning muvaffaqiyatli bo'lishi uchun bir qator omillar, jumladan, ta'lim, tajriba, shaxsiy qobiliyatlar, ijtimoiy tarmoq va yangi imkoniyatlarga moslashuvchanlik talab etiladi. Shuningdek, karyera rivojlanishining samarali yo'l-yo'riqlari va strategiyalari ham karyera yo'lida muvaffaqiyatga erishishning kaliti hisoblanadi. Birinchidan, karyera rivojlanishi uchun aniq maqsadlar belgilash va bu maqsadlarga erishish uchun aniq va o'lchab bo'ladigan reja tuzish zarur. Maqsadlar faqatgina professional muvaffaqiyatlar bilan bog'liq bo'lmasdan, balki shaxsiy o'sish, ruhiy salomatlik va umumiy hayotiy farovonlikni ham inobatga olish kerak. Karyera yo'lining har bir bosqichida o'zgaruvchan sharoitlar, texnologiyalar, iqtisodiy o'zgarishlar va global tendensiyalar ta'sir etadi, shuning uchun individning moslashuvchanlik darajasi va o'zini yangilashga tayyorligi muvaffaqiyatning eng muhim omillaridan biridir. Ikkinchidan, karyera rivojlanishining to'siqlari mavjud. Ish joyidagi diskriminatsiya, gender tengsizliklari, iqtisodiy krizislar yoki ijtimoiy muammolar kabi tashqi omillar individualning karyera yo'lini qiyinlashtirishi mumkin. Shu sababli, to'siqlarga qarshi kurashish va ularni yengib o'tish uchun shaxsiy qat'iyatlilik, o'zini doimiy ravishda rivojlantirish va yangi imkoniyatlarga ochiqlik zarur. Karyera yo'lida yuzaga keladigan qiyinchiliklar, ba'zan, individni yangi imkoniyatlarga yo'naltirishi va ularning o'zgarishlarga qarshi kurashish qobiliyatini oshirishi mumkin. Shuningdek, mentorlik va coaching tizimlari karyera rivojlanishining muhim qismlaridan biridir. Tajribali rahbarlar yoki mutaxassislar bilan ishlash, shaxsning karyera yo'lini to'g'ri rejalashtirish va istiqbolli imkoniyatlar yaratish imkoniyatini beradi. Mentorlar karyera yo'lidagi xatolarni kamaytirish, samarali strategiyalarni ishlab chiqish va o'zgaruvchan ish sharoitlariga qanday moslashish kerakligini o'rgatishi mumkin. Bu esa karyera

yo'lida barqaror muvaffaqiyatga erishishga yordam beradi. Karyera rivojlanishining kelajagi ham juda dinamik va o'zgaruvchan bo'lishi kutilmoqda. Raqamli texnologiyalar, sun'iy intellekt va avtomatizatsiya kabi yangiliklar ish bozorini shakllantirib, yangi kasblar va sohalarni yaratmoqda. Shu bilan birga, global ish bozorining o'zgarishi, masalan, uzoq masofadan ishlashning keng tarqalishi, xodimlarning yangi malakalarga ehtiyojini oshirmoqda. Karyera rivojlanishi uchun bu o'zgarishlarga tayyor bo'lish va yangi ko'nikmalarni egallash, bir vaqtning o'zida yangi tarmoqlarni o'zlashtirish zarur. Shu bilan birga, karyera rivojlanishi faqat kasbiy muvaffaqiyatlarni anglatmaydi. Inson o'z karyerasida muvaffaqiyatga erishganida, bu, odatda, uning umumiy hayot sifatiga, ijtimoiy munosabatlarga va shaxsiy qoniqishga ham ta'sir qiladi. Karyerada erishilgan muvaffaqiyatlar shaxsning o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi, yangi imkoniyatlarga yo'l ochadi va shaxsiy farovonlikka olib keladi. Boshqacha aytganda, karyera rivojlanishi nafaqat professional o'sish, balki har bir individning hayotdagi umumiy muvaffaqiyatining ajralmas qismidir. Xulosa qilib aytganda, karyera rivojlanishining muvaffaqiyatli bo'lishi uchun bir qator faktorlar, shu jumladan, aniq maqsadlar, strategik rejalashtirish, yangi malakalarni egallash, moslashuvchanlik va to'siqlarga qarshi kurashish zarur. Karyera rivojlanishi — bu nafaqat individualning kasbiy muvaffaqiyatlarini ta'minlash, balki uning umumiy farovonligini oshirish va hayotdan to'liq qoniqish olish jarayonidir. Kelajakda karyera rivojlanishi yangi texnologiyalar, o'zgaruvchan ijtimoiy va iqtisodiy sharoitlar bilan bog'liq holda yangi shakllarga kirib borishi kutilmoqda. Shuning uchun, karyera rivojlanishining davomiyligi va muvaffaqiyatli bo'lishi uchun shaxs doimiy ravishda o'zini rivojlantirib, yangiliklarga ochiq bo'lishi kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Muslimov N. A. et al. Technology for the formation of professional competence of teachers based on the modernization of the content of vocational education. - Tashkent: Science and Technology, 2013. - P. 26-28.
2. Реан А. А., Бордовская Н. В., Розум С. И. Психология и педагогика. – Санкт-Петербург: Питер, 2010. – С. 249.

3. Зауторова Э. В. Развитие творческих способностей курсантов в процессе обучения. <https://cyberleninka.ru>
4. Simpson Ray M. Creative Imagination // <https://www.jstor.org>
5. Буторина О. В. Кросскультурное исследование креативности в управленческом потенциале руководителя // Психология XXI века. Материалы международной научно-практической конференции студентов и аспирантов. – Санкт-Петербург: СПбГПИ, 2003. – С. 277.
6. Faxriddin B., No‘monbek A. ABS SISTEMASI BILAN JIHOZLANGAN M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNING TORMOZ SAMARADORLIGINI MATEMATIK NAZARIY TAHLILI //International journal of scientific researchers (IJSR) INDEXING. – 2024. – Т. 4. – №. 1. – С. 333-337.
- 7.Qurbonazarov S. et al. ANALYSIS OF THE FUNDAMENTALS OF MATHEMATICAL MODELING OF WHEEL MOVEMENT ON THE ROAD SURFACE OF CARS EQUIPPED WITH ABS //Multidisciplinary Journal of Science and Technology. – 2024. – Т. 4. – №. 8. – С. 45-50.
- 8.Xuzriddinovich B. F. et al. ABS BILAN JIHOZLANGAN AVTOMOBILNI TORMOZ PAYTIDA O‘ZO‘ZIDAN VA MAJBURIY TEBRANISHLARINI TORMOZ SAMARADORLIGIGA TA‘SIRINI TAHLIL QILISH //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2024. – Т. 47. – №. 4. – С. 81-87.
9. Xusinovich T. J., Ro‘zibayevich M. N. M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNI TURLI MUHITLARDA TORMOZLANISHINI TAHLIL QILISH VA PARAMETRLARINI O‘RGANISH.
10. Karshiev F. U., Abduqahorov N. ABS BILAN JIHOZLANGAN M1 TOIFALI AVTOMOBILLAR TORMOZ TIZIMLARINING USTIVORLIGI //Academic research in educational sciences. – 2024. – Т. 5. – №. 5. – С. 787-791.
- 11.Каршиев Фахридин Умарович, Н.Абдуқаҳоров ИЗУЧЕНИЕ МИКРОСТРУКТУРЫ СТАЛИ В МАТЕРИАЛОВЕДЕНИИ//<https://www.iupr.ru/6-121-2024>

https://www.iupr.ru/_files/ugd/b06fdc_15c4798c874a4ddab326a52bd3af34ea.pdf?index=true

12. Drapeau Patti. Sparking student creativity (practical ways to promote innovative thinking and problem solving).—Alexandria –Virginia, USA:ASCD, 2014. – P. 9.

13. Петрова Л. М. Возрастные особенности когнитивной сферы младших школьников и подростков: Автореф. дис. ... канд. наук. – Санкт-Петербург: 2008. – С. 15.